

7.11.2024

Aihe: HE 147/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi
Aika: Perjantai 8.11.2024 klo 11.00
Kuultava: Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry)
Asiantuntija: Toimitusjohtaja Anni Mikkonen

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta tulla Talousvaliokunnan kuultavaksi Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi. Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja merituulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoimahankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 240 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuuli- että aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjuja.

[Fingrid](#) ennustaa teollisuuden, lämmityksen ja liikenteen sähköistämisen sekä vetytalouden käynnistymisen myötä Suomen sähkönkulutuksen nousevan nykyisestä 80 terawattitunnista 120 TWh:iin vuoteen 2030 mennessä ja jopa kaksinkertaistuvan nykyisestä vuoteen 2035 mennessä. **Sähkönkulutuksen kattamiseksi tarvitaan myös merkittävät määrät suhteellisen tasaisesti sähköä tuottavaa merituulivoimaa. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys on aivan keskeinen suomalaiselle merituulivoimarakentamiselle ja -alihankintaketjujen kehittymiselle.** Tästä syystä **kannatamme hallituksen esityksen mahdollisimman nopeaa etenemistä.** Lisäksi toivomme, että asetuksen valmisteluun varataan riittävät resurssit ja ensimmäinen kilpailutus voidaan järjestää jo 2025.

Toivomme kuitenkin valiokunnan kiinnittävän huomiota hallituksen esityksessä alla oleviin yksityiskohtiin.

Talousvyöhykkeellä on kehitetty merituulivoimahankkeita usean vuoden ajan nykyisen lainsäädännön ja valtioneuvoston myöntämien tutkimuslupien perusteella. Tämä työ kannattaa hyödyntää. **Toivomme valiokunnan harkitsevan tuovansa esille, että kilpailutettavien alueiden valinnassa tulee painottaa pitkälle kehitettyjä alueita ja kilpailutuksen kriteereissä huomioida jo tehdyt selvitykset.** Selvitykset ovat jo alustavasti antaneet tietoa siitä, että hankkeet ovat hyväksyttäviä niin ympäristön kuin sidosryhmien näkökulmasta. Näin varmistetaan hankkeiden joutuisampi eteneminen. Kilpailutuksessa

kannattaa huomioida erityisesti alueet, joille Puolustusvoimat on jo antanut myönteisen lausunnon.

Esitämme harkittavaksi, että hallituksen esityksestä poistetaan 5§:n ensimmäisen momentin kohta, jossa rajoitetaan, että yksi tarjoaja voi voittaa vain yhden hankkeen, mikäli samanaikaisesti kilpailutetaan samanaikaisesti useampi hanke.

Toiminnanharjoittajat tarvitsevat kehitteille useamman hankkeen hajauttaakseen hankekehityksen riskiä. Tällöin on mahdollista työskennellä limittäin hankkeissa silloin, kun joku hankkeista on muutoksenhakuprosessissa, vesilupakäsittelyssä tai muussa vastaavassa, jolloin kyseistä hanketta ei voi viedä eteenpäin. Yhdellä hanketoimijalla on kyky ja tarve viedä useampaa merituulivoimahanketta rinnakkain eteenpäin ja siksi ei ole perustelua lailla rajoittaa mahdollisuutta voittaa useamman hankkeen kilpailutus yhdellä kilpailutuskierroksella.

Jotta talousvyöhykkeen merituulivoimahankekehitys lähtee sujuvasti liikkeelle ja Suomeen saadaan riittävästi merituulivoimavolyymiä satamien ja alihankintaketjujen synnyttämiseksi, on toivottavaa, että Energiavirasto kilpailuttaa samalla kertaa useamman hankkeen. Tämä antaisi vahvan signaalin myös uusiutuvaa sähköä tarvitseville, esim. vetyinvestoinneille, että Suomessa riittää uusiutuvaa sähköä myös jatkossa.

Merituulivoimateollisuuden ja Suomen investointiystävällisen ympäristön varmistamisen kannalta on tärkeää saada selkeä suunnitelma kilpailutuksen tulevista aikatauluista ja alueista. Tämä lisää toimijoiden markkinanäkymää ja auttaa toiminnanharjoittajia valmistautumaan kilpailutuksiin sekä antaa myös sähköä kuluttavalle teollisuudelle varmuuden siitä, että lisää sähköntuotantoa on tulossa Suomeen.

Esitämme harkittavaksi, että hallituksen esityksestä poistetaan 5 §:n ensimmäisen momentin 2 kohta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan asettaa tarjottavalle hyödyntämismaksulle minimitaso. Lausunnoilla olevan hallituksen esityksen yleisperusteluissa tuodaan useassa kohdassa esille, ettei merituulivoima ole vielä taloudellisesti kannattavaa. Tämä on huomioitava kilpailutuksen hinnoittelun ja mallin rakentamisessa ja siksi on perustelua luopua minimitason asettamisesta. Haasteena on myös, että hyödyntämismaksun minimitaso ohjaisi kilpailutusta todellisuudessa hintakilpailuun laadullisten kriteerien sijaan. **Laadullisten kriteerien painottaminen kilpailutuksessa tukee hintakilpailua paremmin innovatiivista ja kilpailukykyistä suomalaista tuulivoimateollisuutta.** Tästä syystä **esitämme, että kilpailutuksessa laadullisten kriteerien painoarvon tulee olla suurempi kuin hintakriteerin.**

Esitämme myös harkittavaksi, että 17 §:n ensimmäisen momentin kolmannelta kohdasta poistetaan mahdollisuus säätää hyödyntämisluvassa hankkeessa noudatettavista

määräajoista tai muista hankkeen edistymisen kannalta tarpeellisista seikoista. Emme näe lupavaiheessa asetettavia aikatauluvaatimuksia perusteltuina, sillä valtioneuvosto tai hanketoimija ei pysty ennakoimaan esimerkiksi mahdollisten tuomioistuinkäsittelyn kestoa, eikä vaikuttamaan niihin. Lisäksi kilpailutukseen osallistujien tiedossa tulee olla kaikki lupaehdot jo ennen kilpailutuksen alkamista.

18 § 3 momentissa pidämme hyvänä, että edistämisvakuutta kerrytetään hankkeen kehityksen aikana, eikä täyttä vakuutta tule asettaa kilpailutuksen ratkettua. Näin hanketoimijalla on pienemmät riskit hankkeen alussa, sillä alueen tarkemmissa tutkimuksissa voi tulla esiin seikkoja, jotka estävät hankkeen toteuttamisen. **Esitämme valiokunnalle harkittavaksi, että vakuutta ei tule kerryttää ajalta, jona joku hankkeen luvista tai muista viranomaispäätöksistä on muutoksenhakutuomioistuimen käsittelyssä.** Lisäksi **esitämme harkittavaksi, että 19 §:ään lisättäisiin kohta, jonka mukaan edistämisvakuuden vapauttaminen mahdollistetaan, jos hanke ei toteudu kehittäjästä riippumattomasta syystä.**

Toivomme valiokunnan kiinnittävän huomiota myös siihen, ettei hanketta rasiteta turhaa kohtuuttoman suurilla vakuusmaksuilla. Merituulivoimahankkeen kehittäminen jo itsessään vaatii merkittäviä taloudellisia resursseja, joiden päälle vakuusmaksut tulevat. Etenkin hankkeiden alkuvaiheessa on syytä mahdollistaa irtautuminen hankkeesta ilman pelkoa suuren vakuuden menettämisestä. Kilpailutuksen aikana hankkeesta on vain perustiedot, ja tarkemmissa tutkimuksissa ja selvityksissä hankealueelta voi löytyä jotain mikä tekee hankkeesta toteuttamiskelvottoman.

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain muuttamisessa 17 § voi aiheuttaa nykymuodossaan tulkintaepäselvyyden siitä, noudatetaanko talousvyöhykkeellä Ahvenanmaan vai Manner-Suomen lainsäädäntöä silloin, kun hanke sijaitsee lähempänä Ahvenanmaata. **Esitämme harkittavaksi, että 17 §:ssä tarkennetaan, että kaikissa Talousvyöhykkeen hankkeissa noudatetaan Manner-Suomen lainsäädäntöä.** Tällöin hankkeet ovat tasa-arvoisessa asemassa.

Lopuksi haluamme tuoda esille, että merituulivoimarakentamisen käynnistyminen suuressa mittaluokassa ja hallituksen asettamien merituulivoimatavoitteiden saavuttaminen Suomessa vaativat ennakoitavaa sääntelyä sekä kohtuullisia, kilpailukykyisiä kustannuksia verrattuna muihin Itämeren alueen valtioihin. Orpon hallitusohjelmassa mainittuun **talousvyöhykkeen verotukseen tulee saada selkeä näkymä vuoden 2024 aikana,** jotta talousvyöhykkeelle hankkeita suunnittelevilla toimijoilla on tiedossa tulevat verokustannukset. **Verotus vaikuttaa suoraan siihen, millaisia tarjouksia yritykset voivat**

alueista tehdä. Talousvyöhykkeen verotuksessa on huomioitava talousvyöhykkeelle rakentamisen korkeat kustannukset verrattuna maatuulivoiman kustannuksiin. **Aluevesillä nähdään, että merituulivoiman huomattavasti korkeampien investointikustannusten takia kiinteistöveron taso merialueella on moninkertainen maatuulivoimaan verrattuna,** mikä vaikeuttaa investointien toteuttamista. Kohtuullinen merituulivoiman kiinteistövero niin talousvyöhykkeellä kuin aluevesillä on ehdoton edellytys merituulivoiman kilpailukyvyyn parantamiseksi ja investointien käynnistämiseksi.

Kunnioittaen,

Anni Mikkonen, toimitusjohtaja, Suomen uusiutuvat ry
puh. 040 771 6114, anni.mikkonen@suomenuusiutuvat.fi